

ODGOVORI EUROPSKE KOMISIJE NA TEMATSKO IZVJEŠĆE EUROPSKOG REVIZORSKOG SUDA:

„POTPORA EU-a ZA TURIZAM: POTREBA ZA NOVIM STRATEŠKIM USMJERENJEM I BOLJIM PRISTUPOM FINANCIRANJU”

SAŽETAK

V. (prva alineja) Komisija je 10. ožujka 2020. donijela novu industrijsku strategiju¹ kako bi pomogla europskoj industriji kao predvodnici zelene i digitalne transformacije te potaknula konkurentnost i stratešku autonomiju Europe. Nakon iskustva s pandemijom bolesti COVID-19 industrijska strategija EU-a ažurirana je 5. svibnja 2021. te je istaknuta potreba za daljnjim ubrzanjem zelene i digitalne transformacije i povećanjem otpornosti industrijskih ekosustava EU-a. Da bi se to postiglo, Komisija predlaže zajedničko oblikovanje načina tranzicije s dionicima kao osnovni instrument za suradnju na transformaciji industrijskih ekosustava. Prednost se daje ekosustavima koji su suočeni s najtežim izazovima i koje je kriza najviše pogodila, počevši s turizmom. Zahvaljujući načinima tranzicije moći će se utvrditi opseg mjera i izazovi koji će pratiti transformaciju industrije do 2030. i u razdoblju nakon toga, uključujući, primjerice, potrebe za ulaganjem ili tehnološke potrebe.

Komisija je u lipnju 2021. objavila „Scenarios towards co-creation of a transition pathway for tourism for a more resilient, innovative and sustainable ecosystem” (Scenariji za zajedničko oblikovanje načina tranzicije za turizam u cilju otpornijeg, inovativnijeg i održivijeg ekosustava)², pokrenuvši time proces zajedničkog oblikovanja načina tranzicije za turizam, koji će omogućiti ostvarenje europskog programa za razdoblje do 2030.

U sklopu provedbe programa financijskim sredstvima EU-a pomoći će se turističkoj industriji u postizanju ciljeva održivosti, otpornosti i digitalizacije ekosustava. Ekosustavi, uključujući ekosustav turizma, pratiti će se u godišnjem izvješću o jedinstvenom tržištu u okviru praćenja industrijske strategije EU-a.

Države članice mogu financirati ulaganja i reforme, među ostalim u sektoru turizma, u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, u sklopu vlastitih nacionalnih planova za oporavak i otpornost. Od 26 nacionalnih planova za oporavak i otpornost koji su dosad dostavljeni Komisiji, pet planova uključuje komponente za turizam, a 11 uključuje mjere povezane s turizmom.

(druga alineja)

U okviru operativnih programa Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) odabiru se i primjenjuju zajednički i posebni pokazatelji ostvarenja koji su bitni za vrste planiranih mjera. Podaci o kategorizaciji pokazuju da intervencije povezane s turizmom iznose manje od 5 milijardi EUR (2020.). Taj iznos obuhvaća nekoliko vrsta mjera, od kojih ne pridonose nužno sve povećanju broja posjetitelja (obuhvaćen zajedničkim pokazateljem ostvarenja CO09).

Nadalje, države članice mogu primijeniti pokazatelje za pojedine programe koji mogu obuhvatiti ostale vrste ostvarenja povezanih s intervencijama u turizmu. Stoga se, ovisno o prirodi mjera u programu, mogu primijeniti drugi, relevantniji pokazatelji ostvarenja.

---

² Radni dokument službi Komisije, SWD(2021) 164 final od 21.6.2021.

Primjena zajedničkog pokazatelja ostvarenja za turizam određuje se na temelju važnosti pokazatelja u odnosu na vrste aktivnosti koje se provode u okviru programa i sredstva dodijeljena za aktivnosti. Ograničeni iznosi uloženi u turističke aktivnosti nisu mogli rezultirati raširenom primjenom pokazatelja za turizam.

Za programsko razdoblje 2014.–2020. zakonodavstvom nisu propisani zajednički pokazatelji rezultata (učinka) i zato nije bilo moguće objediniti rezultate. Bitna promjena za programsko razdoblje 2021.–2027. odnosi se na uvođenje zajedničkih pokazatelje rezultata (učinka).

VI. Komisija prihvaća obje preporuke.

OPAŽANJA

34. Zbog sve većih izazova Komisija dodjeljuje sredstva na najučinkovitiji mogući način kako bi postigla pravilnu provedbu politika.

Tijekom navedenog razdoblja, točnije u razdoblju od 2013. do 2017., Komisija je, kao i sve druge institucije, bila obvezna u planu radnih mjesta smanjiti broj osoblja za 5 % kako bi ispoštovala Međuinstitucionalni sporazum od 2. prosinca 2013.³ Zbog toga je trebalo reorganizirati rad u mnogim službama Komisije.

Nadalje, Komisija ističe da osim odjela za „Turizam i tekstil”, koji spominje Europski revizorski sud, u radu na turističkom ekosustavu sudjeluje više subjekata, služba i tijela Komisije doprinosi. U to se prvenstveno ubrajaju timovi nadležni za politiku koja se odnosi na mala i srednja poduzeća, zeleno i kružno gospodarstvo, digitalnu transformaciju, lokalno gospodarstvo, socijalnu ekonomiju, kreativne industrije, vještine, usluge i profesije te odnose država članica, ali i službe odgovorne za povezanost, regionalnu politiku, promet, oporavak, kulturu i sport te mnoge druge.

37. Komisija blisko surađuje s državama članicama na ostvarenju europskog programa kako bi olakšala usklađivanje nacionalnih strategija sa zajedničkom strategijom EU-a, posebno preko Savjetodavnog odbora za turizam.

59. Komisija naglašava da svrha pojedinačnih tematskih smjernica nije bila pružiti detaljne smjernice za socioekonomsku procjenu projekata.

61. Zajednički odgovor na odlomke 61., 62. i 63.:

u okviru operativnih programa trebalo bi odabrati i primjenjivati indikatore koji su relevantni za vrste mjera. Zajednički pokazatelj ostvarenja za turizam obuhvaća posebnu dimenziju ostvarenja povezanih s turizmom i možda nije relevantan za sva ulaganja u turizam.

Ako dostupni zajednički pokazatelji nisu relevantni, tada se u okviru operativnih programa također mogu izraditi i primjenjivati pokazatelji ostvarenja za pojedine programe.

Komisija jednom godišnje objavljuje vrijednosti koje programi dostavljaju za zajedničke pokazatelje ostvarenja i uvrštava ih na platformu otvorenih podataka.

Za programsko razdoblje 2014.–2020. zakonodavstvom nisu propisani zajednički pokazatelji rezultata (učinka) i zato nije bilo moguće objediniti rezultate. Bitna promjena za programsko razdoblje 2021.–2027. odnosi se na uvođenje zajedničkih pokazatelje rezultata (učinka).

64. Zajednički pokazatelj ostvarenja za turizam nije bio namijenjen za sve vrste ostvarenja postignutih ulaganjima u turizam.

---

³ MEĐUINSTITUCIONALNI SPORAZUM od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju (2013/C 373/01).

Ex-post evaluacija kohezijske politike za razdoblje 2014.–2020. obuhvatit će ulaganja u približnom iznosu od 350 milijardi EUR, od kojeg oko 1,4 % otpada na ulaganja povezana s turizmom.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

1. preporuka – Potrebno je utvrditi novu strategiju za turistički ekosustav EU-a, kojom se izričito nastoje poduprijeti ulaganja koja doprinose održivijem obliku turizma

Komisija prihvaća preporuku.

U skladu je s tekućim radom na izradi europskog programa za turizam za razdoblje do 2030., koji će nadilaziti potporu ulaganjima koja doprinose održivijem obliku turizma. Osim održivosti, ostali glavni ciljevi su otpornost i digitalizacija. Komisija je pokrenula proces zajedničkog stvaranja načina tranzicije za turizam, koji će omogućiti izradu europskog programa za razdoblje do 2030.

2. preporuka – Potaknuti države članice na primjenu postupaka odabira za financijsku potporu ulaganjima u turizam u okviru EFRR-a kako bi se poduprla to novo strateško usmjerenje

Komisija prihvaća preporuku.

U skladu s člankom 73. Uredbe o zajedničkim odredbama (UZO)⁴ upravljačka tijela odgovorna su za definiranje kriterija za odabir i za postupak odabira projekata. Pritom bi upravljačka tijela trebala, među ostalim, osigurati usklađenost odabranih operacija s programom, uključujući njihovu usklađenost s relevantnim strategijama na kojima se program temelji, te učinkovito doprinijeti ostvarenju specifičnih ciljeva programa.

U skladu s člankom 40. stavkom 2. UZO-a metodologiju i kriterije za odabir operacija odobrava odbor za praćenje. Predstavnici Komisije sudjeluju u radu odbora za praćenje u savjetodavnoj ulozi i ulozi praćenja (članak 39. stavak 2. UZO-a). Međutim, ne postoji zakonska obveza za razmatranje i primjenu preporuka Komisije.

Štoviše, pojedini kriteriji za odabir ovise o interventnoj logici programa u okviru kojeg se pruža potpora za turističke projekte (vidjeti posebno članke 22., 28. i 29. UZO-a te uvodne izjave 30. i 39. Uredbe o EFRR-u).

Komisija je spremna širiti nova strateška usmjerenja i predložena vodeća načela u skladu s 2. preporukom Stručne skupine za UZO, u kojoj su zastupljene države članice. Na državama je članicama da pri definiranju kriterija za odabir projekata u skladu sa zakonskim odredbama članka 73. UZO-a razmotre strateška usmjerenja i vodeća načela s obzirom na lokalni kontekst i prioritete programâ.

Na temelju potreba koje utvrde države članice i na temelju njihovih inicijativa upravljačka tijela mogu u svojim programima iskoristiti dostupnu tehničku pomoć za potporu pripremi projekta, primjerice u odnosu na analizu potražnje ili pitanja suradnje.

(četvrta alineja) Na temelju članka 73. stavka 2. točke (d) UZO-a upravljačko tijelo mora provjeriti raspoložu li korisnici potrebnim financijskim sredstvima i mehanizmima kako bi se osigurala financijska održivost mjere.

---

⁴ Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike.

77. Primjena zajedničkog pokazatelja ostvarenja za turizam određuje se na temelju važnosti pokazatelja u odnosu na vrste aktivnosti koje se provode u okviru programa i sredstva dodijeljena za aktivnosti. Ograničeni iznosi uloženi u turističke aktivnosti nisu mogli rezultirati raširenom primjenom pokazatelja za turizam.

Za programsko razdoblje 2014.–2020. zakonodavstvom nisu propisani zajednički pokazatelji rezultata (učinka) i zato nije bilo moguće objediniti rezultate. Bitna promjena za programsko razdoblje 2021.–2027. odnosi se na uvođenje zajedničkih pokazatelje rezultata (učinka).